

Ny 145 kV-ledning mellan befintlig ledning VL3, påstick vid Lidsbron och Hagfors ställverk, Hagfors kommun, Värmlands län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Ansökan om nätkoncession för linje

2023-08-14

2023-103558-0001

Projektorganisation

Ellevio AB
115 77 Stockholm

Telefonväxel: 08-606 00 00
Org.nr: 556037-7326

Projektledare: Emma Edvardsson
Tillståndsfrågor: Robin Andréasson

MKB

*Rejlers Sverige AB
Lindhagensgatan 126
112 51 Stockholm*

Rejlers.se

Uppdragsledare: Charlotta Sahlström
MKB-handläggare: Anders Lundborg

2023-08-14

2023-103558-0001

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Samrådets genomförande	4
3	Yttranden och bemötanden	6
3.1	Länsstyrelsen och kommuner	6
3.2	Övriga myndigheter och statliga verk	10
3.3	Organisationer	14
3.4	Företag	14
3.5	Fastighetsägare och allmänhet	14

1 Inledning

Syftet med föreliggande samrådsredogörelse är att sammanfatta samtliga yttranden från myndigheter, organisationer, företag, fastighetsägare och övriga berörda som inkommit under genomfört samråd. Ellevio bemöter de inkomna synpunkterna i denna samrådsredogörelse.

Samrådsredogörelsen utgör en bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen som i sin tur utgör en del av koncessionsansökan.

2 Samrådets genomförande

Onsdagen den 1 februari 2023 postades samrådsutskick till fastighetsägare.

Måndagen den 6 februari mejlades samrådsutskick till myndigheter, organisationer och företag. Då lades även samrådshandlingar upp på Ellevios hemsida (ellevio.se/samrad).

Tisdagen den 7 februari postades samrådsutskick till Hagfors skyttegille eftersom mejlet inte kom fram.

Onsdagen den 22 februari hölls öppet hus på Brukshotellet i Hagfors kl 16-19.

Annons om samråd och öppet hus har annonserats i NWT (Nya Wermlands-Tidningen) och Värmlands Folkblad lördag den 11 februari.

Samrådet genomfördes under tiden 6 februari-23 mars. Försvarmakten begärde förlängd svarstid till den sista mars.

Samrådsgruppen utgjordes av alla ägare till fastigheter inom 200 m åt varje håll från de olika sträckningsalternativens centrumlinje. Även ägare till fastigheter precis utanför 200-metersgränsen har fått utskick så att alla grannar och närboende inkluderats.

Efter justering av förordat alternativ har ett förnyat samråd hållits med berörda myndigheter och fastighetsägare.

Tabell 1. Samrådsparter i föreliggande samråd.

Myndigheter	Inkom med yttrande
Länsstyrelsen i Värmlands län	2023-03-22
Hagfors kommun	2023-04-17, 2023-06-09, 2023-06-12, 2023-06-20
Elsäkerhetsverket	2023-02-13
FRA, Försvarets radioanstalt	2023-02-06
Försvarmakten	2023-02-07, 2023-06-21
Hagfors flygplats	
Havs- och vattenmyndigheten	2023-02-24
Karlstad flygplats	
Luftfartsverket	2023-03-06

MSB	2023-02-07
Post- och telestyrelsen	
Region Värmland, enheten för regional utveckling	2023-02-09
Riksantikvarieämbetet	
SIGSGI	2023-03-23
SGU	2023-02-10
Skogsstyrelsen	2023-03-16
Strålsäkerhetsmyndigheten	2023-03-17
Svenska kraftnät	2023-03-01
Trafikverket	2023-03-23
Organisationer	
BirdLife Sverige	
Friluftsrämjandet	
Hagfors skyttegille	
IK Vikings Orienteringsklubb	
LRF	
Naturskyddsföreningen	
Uddeholms jaktskytteklubb	
Värmlands ornitologiska förening	
Företag	
Elms fastighetsförvaltning AB	
Eltel Networks Infranet AB	
Geomatikk	2023-02-06
Hagfors Energi AB	
Imulator Invest AB	
Stora Enso Skog och Mark AB	2023-06-29
Uddeholms AB	
Vågbackens Grus AB	
Värmlandsmetanol AB	

2023-08-14

2023-103558-0001

Övriga	
Fastighetsägare och närboende	
Fastighetsägare till [redacted]	2023-03-18
Fastighetsägare till [redacted]	2023-03-23
Fastighetsägare till [redacted]	2023-02-22
Fastighetsägare till [redacted]	2023-03-23
Hagfors järnvägsmuseum	
Prästlönetillgångarna i Karlstad stift	
Stiftsdonationerna Åsarna	

2023-08-14

2023-103558-0001

3 Yttranden och bemötanden

3.1 Länsstyrelsen och kommuner

Länsstyrelsen i Värmlands län skriver:

Undersökningssamråd

Angående önskan om att redan nu fatta beslut angående betydande miljöpåverkan är länsstyrelsens rådande uppfattning att beslut om BMP kan göras först efter att samrådsredogörelse lämnats in i enlighet med 14 § Miljöbedömningsförordningen. Vidare ser länsstyrelsen positivt på att ni, i samband med att samrådsredogörelsen skickas in, gör en uppdaterad bedömning avseende de uppgifter som behövs för bedömningen av BMP eller ej enligt Miljöbedömningsförordningens 8 § 8 p., 9 § 1 p. och 10-13 §§. Det kan men fördel presenteras sammanfattande under egen rubriksättning, i tabellform eller liknande.

Avgränsningssamråd

Eventuellt kan också behövas en ytterligare samrådsetapp då samrådsredogörelsen från undersökningssamrådet behöver vara en del av bedömningsunderlaget i avgränsningssamrådet.

Naturmiljö mm

Vidare är behov av utredningar och bedömningar avseende tex naturmiljön och fridlysta arter sådana komplexa frågor som kan behöva tas fram stegvis. Emellertid behöver detta arbete påbörjas tidigt i processen då fridlysningsbestämmelserna enligt etablerad rättspraxis ska ses som en förlängning av hänsynsreglerna och att undvikande, förebyggande och skyddande åtgärder ska vidtas i första hand, så att förbuden i artskyddet inte aktualiseras.

Länsstyrelsen ser positivt på att man redan nu planerat att utreda eventuell påverkan på fåglar kommer att göras i kommande MKB när riktade inventeringar har utförts. I fråga om artskyddet för fåglar kan Naturvårdsverkets vägledning som publicerats på webben ge viss vägledning om hur frågan kan angripas.

I det berörda området bedömer länsstyrelsen att det kan finnas [redacted] från tjärnar från höjderna i öster mot Rådasjön som är en [redacted]. Sannolikt är risken för kollision med ledning något större i södra delen av området. Till MKB behöver [redacted] i anslutning till de olika alternativen utredas.

Vidare har det tidigare funnits [redacted] vid Uddeholmsberget och även eventuell påverkan på denna behöver utredas i MKB.

I artutredningarna behöver också invasiva arter beaktas och då främst de arter som är EU-listade tex jätteloka och jättebalsamin samt hur dessa ska hanteras i samband med anläggningsarbetet.

Förutom miljöeffekter av de olika sträckningarna som utreds behöver MKB även utreda miljöeffekter av såväl anläggning som drift av kraftledningen. Behov av och genomförande av anläggningsarbeten, uppställningsplatser för fordon och material mm som behövs utanför ledningens arbetsområde vid anläggandet behöver identifieras, kartläggas och bedömas i någon mån. Även upprustning av småvägar eller anläggning av tillfälliga anläggningsvägar som behövs vid byggnationen behöver utredas i ett tidigt skede, med fördel redan i MKB. Länsstyrelsen påminner också om att sådana åtgärder kan kräva samråd enligt 12 kap 6§ Miljöbalken.

Vidare är länsstyrelsens rådande uppfattning att områden som utpekats för naturvärden så som tex nyckelbiotoper, naturvärdesobjekt och sumpskogar med naturvärden mm ska undvikas i första hand och att sträckan bör justeras så att dessa inte tar skada.

Vidare påminner länsstyrelsen om att Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse och att förutsättningarna för att ta dessa in anspråk enligt 3 kap 4 § Miljöbalken behöver utredas i MKB. Här behöver identifieras areal av olika markslag som kommer att beröras på ett mer detaljerat sätt.

Vattenverksamheter mm

Vid anläggande av ledningsnät bör man undvika att placera stolparna i eller i direkt anslutning till vattenområden. Om stolpar, ledningar mm kommer att beröra vattendrag, sjöar eller om man avser att anlägga diken eller ändra markens beskaffenhet genom markavvattning omfattas sådana åtgärder av bestämmelser om vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § Miljöbalken. Beroende på omfattningen kan åtgärden vara anmälnings eller tillståndspliktig vattenverksamhet. Vid tillståndspliktig verksamhet ska ett samråd med länsstyrelsen genomföras inför ansökan till Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt.

Länsstyrelsen bedömer att det inför en förläggning av sjökabel i Värmullen behöver göras sedimentprovtagning, för att säkerställa vilka typer av föroreningar sedimenten kan innehålla och vilka försiktighetsåtgärder som behöver vidtas och redovisas redan i MKB.

Länsstyrelsens uppfattning är också att sträckningar som berör våtmarker/mossar bör undvikas även om platsen inte hyser höga naturvärden både för att förhindra körskador på våtmarker/mossar vid anläggande och i samband med framtida reparationsåtgärder, för att förhindra att skador på våtmarken/mossar, i och med de klimatförändringar och milda vintrar som vi står inför. Länsstyrelsens bedömning är att klimatförändringar kommer att påverka möjligheten att utföra underhållsåtgärden så som tex stolpbyten mm då bärande tjäle uppkommer alltmer sällan.

Miljöfarlig verksamhet

Luftledningen kommer enligt samrådsunderlaget att passera i närheten av Vågbacken bergtäkt. Alternativ A sträcker sig som närmast cirka 100 m från bergtäkten. Alternativ B sträcker sig som närmast cirka 300 m från täkten. Täkt av berg på platsen bedrivs med stöd av tillstånd enligt 9 kap miljöbalken meddelat av miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Örebro län, dnr 551-2399-2021 den 2022-03-20. Täkten är också klassad som Seveso P1aL vilket innebär att laddningens sammanlagda storlek får överstiga 10 ton sprängmedel vid samma tillfälle. Tillståndet är giltigt i 20 år till 2042-06-30.

Riskområde vid normal laddning i en bergtäkt är minst 300 meter (framåt). Beroende på håldiameter, laddningens storlek och bergets beskaffenhet kan minsta skyddsavstånd vara över 400 meter. Det finns också en risk för så kallad kratersprängning vid varje borrhål. På grund av

detta är loss hållning i en bergtäkt alltid förenat med risk för stenkast som oftast kan förebyggas men aldrig elimineras. En luftledning som placeras ca 100-300 meter från en bergtäkt hamnar inom riskområdet och skador på ledning eller stolpar kan därför inte uteslutas.

Värt att notera är också ledningens närhet till explosiv vara i bergtäkten. För ledningar med en konstruktionsspänning på 145-170 kV krävs ett avstånd på minst 100 m till ett förråd med explosiv vara. Dock förvaras inte sprängmedel i täkten annat än i samband med laddning men då i mängder som kan överstiga 10 ton.

Länsstyrelsens bedömning är att dessa aspekter behöver belysas i miljökonsekvensbeskrivningen och hur det påverkar lokaliseringen av vald sträcka.

Kulturmiljö

Inom de föreslagna ledningssträckorna finns ett antal forn- och kulturlämningar registrerade i Riksantikvarieämbetets kulturmiljöregister (KMR) och Skogsstyrelsens register.

En MKB bör därmed utöver en genomgång av befintliga register även innehålla en kart- och arkivstudie, en kulturhistorisk landskapsanalys, samt en beskrivning av hur man planerar att visa hänsyn till de forn- och kulturvärden som faktiskt berörs.

Länsstyrelsen kan med anledning av rådande fornlämningsbild komma att besluta om att en arkeologisk utredning ska genomföras inför byggnation av slutlig ledningssträckning. En MKB bör därmed även innefatta en fältinventering av utvald ledningssträcka.

Övrigt

Länsstyrelsens rådande uppfattning är att förlust eller negativ påverkan av viktiga naturvärden på grund av exploateringsföretag eller liknande ska kompenseras i lämplig utsträckning. Sökanden rekommenderas därför att ta höjd för en kompensationsutredning inom ramen för MKB där sådana värden påverkas.

Ellevios bemötande Avgränsningssamråd

Ellevio gör, efter den information som Länsstyrelsen har tagit upp i sitt yttrande, bedömningen att projektet *kan riskera att* medföra en betydande miljöpåverkan (BMP). Ellevio tar därför höjd för detta i den fortsatta tillståndsprocessen och föreliggande MKB, kommer att utgöras av en specifik miljöbedömning snarare än en liten MKB. I och med att Ellevio självmant antar att det kan finnas en risk för BMP kommer inte någon ansökan om BMP lämnas till länsstyrelsen. Genomfört samråd har utgjorts av ett undersökningssamråd som uppfyller kriterierna för ett avgränsningssamråd, varför Ellevio inte heller kommer att utföra ett separat kompletterande avgränsningssamråd i detta ärende.

Ellevios bemötande Naturmiljö mm

Ellevio utreder påverkan på berörda naturvärden [REDACTED] och hänvisar till beskrivningen i kommande MKB.

I MKB presenteras åtgärder för att förhindra spridning av invasiva arter i den mån de förekommer inom området. Särskilda rutiner finns framtagna i hanteringen av invasiva arter att följa för den entreprenör som upphandlas att utföra arbetet i fält.

Tillfart och uppställningsplatser, i huvudsak kommer befintliga skogsvägar att användas samt ledningsgatan. I de fall framförande av tunga maskiner krävs i våtmark/mark med sämre bärighet kommer erforderliga skyddsåtgärder, metoder och val av tidpunkt att beaktas. Byggvägar och tillfart till arbetsplatser kommer att göras i detaljprojekteringen.

Sträckningen har justerats så att identifierade särskilt värdefulla naturvärden undviks.

Identifiering av berörd areal per markslag kommer att tas med i MKB.

Ellevios bemötande Vattenverksamheter mm

Förläggning i Värmullen kommer att utredas särskilt och en ansökan om vattenverksamhet upprättas där krav på sedimentprovtagning och liknande tillgodoses. Detta sker dock separat i ett annat ärende utanför denna ansökan om koncession med berörd Länsstyrelse.

Sträckningen har utformats så att våtmarker och vatten undviks så långt det är möjligt. I de fall då ledningssträckningen passerar eller går nära våtmarker ska påverkan på dessa minimeras genom möjliga och skäligen försiktighetsmått. Stolplaceringarna ses i och med detaljprojekteringen över så att de inte hamnar i eller invid våtmarker om det går att undvika. Likväl ska framfart med tunga maskiner planeras på ett sådant sätt att påverkan/framfört över blötare områden minimeras.

Ellevios bemötande Miljöfarlig verksamhet

Ellevio delar Länsstyrelsens bedömning om att det är viktigt att belysa säkerhetsaspekterna och de risker som kan uppstå vid en nära passage av bergtäkten vid Vågbacken samt att dess ska tas upp i kommande MKB.

Förordat stråk väljs med hänsyn till denna problematik för att åstadkomma ett så stort avstånd som möjligt till bergtäkten men samtidigt inte ta skjutbanans område i anspråk.

Ellevios bemötande Kulturmiljö

I MKB:n kommer en bedömning av ledningens påverkan på kulturmiljön i dess sträckning att presenteras.

Ellevios bemötande Övrigt

Ellevio anser att det är lämpligt och har som utgångspunkt att kompensera påverkade naturvärden i klass 1 och klass 2 områden, detta projekt påverkar inga sådana områden. Ellevio ser därför att det inte är särskilt motiverat att kompensera för påverkade naturvärden i detta ärende. Dock kommer Ellevio där så är möjligt att spara befintlig död ved, stående kapas om den utgör elsäkerhetsrisk, och lämnas på platsen som liggande död ved. I vissa fall kan även levande träd kapas och lämnas som död ved i ledningsgatan. Detta behöver dock godkännas av berörd fastighetsägare.

Hagfors kommun skriver:

att man är positiva till förslaget till ny 145 kV-ledning som förstärker nätet i Hagfors. Kommunen skriver vidare att Vi förordar också alternativ A som redovisas i underlaget.

Kommunen deltog redan för ett år sedan i en tidig myndighetsdialog och framförde där synpunkter kring lämpligheten i olika sträckningar. Vi konstaterar att de alternativa sträckningar som föreslås tar hänsyn till mycket av det som vi då lyfte upp.

Vi ser positivt på att båda alternativen så långt som möjligt undviker närhet till bostäder och bostadsområden.

En stor del av båda sträckningarna dras genom områden med produktionsskog utan särskilt utpekade natur- eller kulturvärden. Här ser vi från kommunens sida därför inga större risker för målkonflikter men deltar givetvis i en fortlöpande dialog om eventuella avvägningar behöver göras.

De största utmaningarna där olika allmänintressen riskerar att kollidera finns i området kring Vågbacken och vidare in mot tätorten. Här finns bl a populära friluftsområden med elljusspår, skjutbanor med hög nationell klass, närhet till en bergtäkt, planområdet för Värmlandsmetanol och närhet till historiskt värdefulla kulturmiljöer. Det är utifrån den situationen ofrånkomligt att kompromisser måste göras. Från kommunens sida tycker vi att underlaget på ett tydligt sätt beskriver förutsättningarna.

Sammantaget förordar vi alternativ A då det inte dras genom områden med högre naturvärden och att friluftsområdet Vågbacken med motionsspår och föreningsverksamhet påverkas i mindre omfattning än i alternativet.

Vi ser inte heller några alternativa bättre vägar. Om det under samrådet eller i det fortsatta arbetet därefter uppstår frågor som kan leda till behov av justeringar förutsätter vi att kommunen involveras.

Ellevios bemötande

Fördjupat samråd har hållits för att ytterligare utreda sträckningen förbi bergtäkten och skjutbanan i syfte att minimera påverkan. Ett justerat sträckningsförslag har därför tagits fram där förordat alternativ byter från A till B vid platsen mellan bergtäkt och skjutbanor. Detta har skett i linje med kommunens synpunkter och de har inget att erinra mot denna förändring på förordat alternativ.

3.2 Övriga myndigheter och statliga verk

Elsäkerhetsverket skriver att de har tagit del av föreliggande samrådsunderlag och att de inte har några synpunkter i detta skede av tillståndsprocessen.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet.

FRA skriver att sådana här typer av handlingar handläggs/besvaras av Försvarmakten.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Ellevio har skickat samrådshandlingar även till Försvarmakten.

Försvarmakten skriver att

Den föreslagna ledningen är lokaliserad inom lågflygningsområde Värmland-Älvdalen.

Riksintressen för totalförsvarets militära del

Av 3 kap. 9 § miljöbalken följer att mark- och vattenområden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Riksintressen för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Huruvida ett riksintresse kan redovisas öppet eller inte baseras på en bedömning om en sådan redovisning skulle avslöja uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Exempel på områden av riksintresse för totalförsvarets militära del som redovisas öppet är övnings- och skjutområden på land och till havs, flottilflygplatser och garnisoner. Riksintressen som inte redovisas öppet är sådana där öppet redovisad information om området och dess beskaffenhet riskerar att avslöja uppgifter vars röjande kan medföra betydande men för totalförsvaret eller i annat fall för rikets säkerhet. Sådana områden kan exempelvis ha koppling till anläggningar för spanings-, kommunikations- och underrättelseändamål.

För att säkerställa att riksintressen som inte redovisas öppet beaktas i lov- och tillståndsprocesser rörande mark- och vattenanvändning utgör hela Sveriges territorium och Sveriges ekonomiska zon samrådsområde för höga objekt. Med Sveriges territorium avses Sveriges landområden, sjöterritorium med inre vatten och territorialhavet samt luftrummet över landområdena och sjöterritoriet. Med höga objekt avses objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse respektive högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Definitionen av sammanhållen bebyggelse utgår i detta sammanhang från områden som utgör tätort i Lantmäteriets översiktskarta i skala 1:250 000.

För en utförligare beskrivning av riksintressen för totalförsvarets militära del inklusive en företeckning av alla öppet redovisade riksintressen hänvisar Försvarmakten till myndighetens riksintressekataloger. Katalogerna återfinns på Försvarmaktens hemsida: www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

Lågflygningsområde Värmland-Älvdalen

Lågflygningsområden utgör områden av betydelse enligt 3 kap. 9 § första stycket miljöbalken. Dessa områden uppfyller tillsammans nödvändiga och värdefulla kriterier för lågflygning. Att utföra flyguppsdrag på låg höjd är en avgörande förmåga för Försvarmaktens flygförband, därför är tillgång till områden som möjliggör övning av denna förmåga av största vikt. Utpekade lågflygningsområden möjliggör bland annat övning i olika typer av terräng, samövningar med markförband i anslutning till övnings- och skjutfält och att lågflygning kan bedrivas i anslutning till flygflottiljernas lokalisering.

Vid samtlig utbildning och övning av lågflygningsförmåga måste Försvarmakten säkerställa att myndighetens flygbesättningar kan öva i miljöer där yttre påverkan minimeras och riskerna är så låga som möjligt. Detta medför ett behov av områden som medger att sådan riskfylld övningsverksamhet kan fortsätta bedrivas med så låg risk som är möjligt. Försvarmakten kan även konstatera att teknisk utveckling bidrar till ett ökat hot avseende upptäcktsförmåga och bekämpning av luftfartyg. Detta är en faktor som bidrar till att ytterligare accentuera behovet av lågflygningsområden. Senare års politiska beslut om Försvarmaktens tillväxt och ökade krav på operativ förmåga är ytterligare en sådan faktor.

En ökad mängd höga objekt i lågflygningsområden kan skada möjligheten att nyttja området på ett utifrån Försvarmaktens uppdrag ändamålsenligt sätt, vilket skulle påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Försvarmaktens bedömning

Planerad luftledning med stolphöjder på 16-20 meter riskerar att begränsa Försvarmaktens möjlighet att bedriva ändamålsenlig helikopterverksamhet i området. För att minimera negativ påverkan förordar Försvarmakten därför redovisat alternativ A.

Upplysningar

Tidigast när exakt tidpunkt för resning, position och höjd är fastställd och senast 4 veckor före resningen ska en flyghinderanmälan insändas av den sökande enligt Luftfartsförordningen 6 kap. 25 §. Avseende hindermarkering hänvisas till Transportstyrelsens föreskrifter. Vid frågor i ärendet, kontakta handläggaren enligt ovan.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Stråk A förordas. Efter detta initiala samråd har vissa justeringar gjorts på sträckningens (stråk A) norra delar, dessa justeringar har samrått med Försvarmakten.

Vid förnyat samråd på grund av förändrad sträckning då norra delen av luftledningen föreslås att gå i sträcknings alternativ B svarar Försvarmakten att de sträckan likväl till största delen motsvarar alternativ A som man tidigare förordat. Man anför därför inga nya synpunkter utöver det som tidigare tagits upp.

Havs- och vattenmyndigheten skriver att de avstår från att lämna synpunkter på underlaget.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet.

Luftfartsverket skriver att de inte har något att erinra.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet.

MSB skriver att de inget har att invända.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet.

Region Värmland skriver att de inte har något att erinra.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet.

SGI skriver att SGI:s yttrande avser miljögeoteknik och geotekniska säkerhetsfrågor (främst ras och skred).

Miljögeoteknik: SGI har inga synpunkter.

Geoteknik: Samrådsunderlaget innehåller ej geologisk eller geoteknisk information. SGI anser att om det finns risker kopplade till ras, skred eller erosion, bör dessa redovisas i den kommande MKB:n. Det bör även framgå om det är alternativskiljande förutsättningar eller ej.

För en översiktlig kontroll av övergripande förutsättningar finns en myndighetsgemensam GIS-produkt och "Vägledning, kartunderlag om ras, skred och erosion". I produkten finns lager som dels översiktligt identifierar områden som kan ha förutsättningar för ras och skred, dels områden där jorden kan bestå av lera, torv eller annan finkornigjord.

Produkten kan nås via SGI:s hemsida: <https://www.sgi.se/sv/samhallsplanermg—sakerhet/planeringsunderlag/kartunderlag-om-ras-skred-och-erosion/>

För att klarlägga om det finns alternativskiljande förutsättningar mellan de redovisade alternativen rekommenderar SGI att frågan beaktas av en geoteknisk sakkunnig. SGI rekommenderar även att inför projekteringen bör frågan om behov och omfattning av geotekniska utredningar och eventuella undersökningar bedömas av geotekniskt sakkunnig.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. De geotekniska förutsättningarna undersöks inom kommande MKB.

SGU skriver att de hänvisar till SGU:s allmänna riktlinjer som de också bifogar.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet.

Skogsstyrelsen skriver att det inte ser ut som något skyddat område berörs av åtgärderna. Däremot kan naturvärden och kulturmiljövärden beröras som inte är identifierade ännu. Det ligger på verksamhetsutövaren att identifiera dem.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Ellevio kommer att identifiera och presentera kända natur- och kulturmiljövärden i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) skriver att SSM anser att magnetfältsnivåer bör redovisas för bostäder och andra platser där barn vistas varaktigt och förhöjda fält kan förväntas på grund av kraftledning.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Ellevio kommer att redovisa magnetfältsnivåer för bostäder och eventuellt andra platser där barn vistas varaktigt och för det fall förhöjda fält kan förväntas på grund av kraftledningarna i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Svenska kraftnät skriver att de i dagsläget inte har några anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella området och därför inte har några synpunkter på rubricerad remiss.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet.

Trafikverket skriver angående befintlig infrastruktur i området att

Länsväg 246 trafikeras av 4568 fordon per dag varav cirka 5 % utgör tung trafik enligt mätning gjord 2021. Vägen är primär rekommenderad väg för farligt gods och ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet (FPV) utpekad som kompletterande regionalt viktig väg.

Luftfart

Byggnadsverk överstigande 20 meter kan påverka Luftfartsverkets CNS-utrustning. Luftfartsverkets CNS-utrustning används för att övervaka luftfarten inom svenskt territorium. Då CNS-utrustningens placering och specifika funktion är skyddsklassad kan byggnadernas eventuella påverkan på CNS-utrustningen endast bedömas av Luftfartsverket. Luftfartsverket är därför sakägare och ska ges möjlighet att yttra sig över etableringen. Detta görs genom Luftfartsverkets avgiftsfria tjänst "CNS-analys" som finns tillgänglig på deras hemsida:

<https://lfv.se/tjanster/flygplatstjanster/cns-analys>

Etableringen berörs av den så kallade MSA-påverkade ytan för Karlstad flygplats, vilket är ett skyddsområde på 55 km kring flygplatser där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen. Inom denna radie från instrumentflygplatser finns en risk att flygtrafikens navigationshjälpmedel och landningsprocedurer störs vid etableringar av ledningsmaster och högspänningsledningar. En flyghinderanalys ska göras vid etablering av byggnader eller byggnadsverk som överstiger 20 meter inom MSA-ytan. Flyghinderanalysen ska skickas till berörda flygplatser. För mer information, se Luftfartsverkets hemsida:

<https://www.lfv.se/tjanster/flygplatstjanster/flyghinderanalys>

För byggnadsverk med en höjd som överstiger 20 meter utanför tätort eller 45 inom tätort ska även Försvarsmakten remitteras, då objektet kan påverka Försvarsmaktens intressen gällande militär luftfart. Blanketten "Hinderremiss" skickas in till exp-hkv@mil.se. Mer information finns att hitta på Försvarsmaktens hemsida: <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/forsvarsmakten-i-samhallet/samhallsplanering/vindkraftverk-och-andra-hoga-objekt/>

Inför byggstart ska även en flyghinderanmälan skickas in till Försvarsmakten enligt Luftfartslagen (2010:500 6 kap 23§). Skicka in blanketten "Flyghinderanmälan" senast 30 dagar före uppförandet av byggnaden till fm.flyghinder@lfv.se och registrator@fmv.se. Blanketten finns på följande länk: <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/forsvarsmakten-i-samhallet/tillstand-och-anmalan/flyghinderanmalan/>

Ledningar

Om ledningar behöver dras inom vägområdet, ska ledningsägaren ansöka om tillstånd hos Trafikverket enligt väglagen 44 §. Vägområdet utgörs av hela väganläggningen med körbana och tillhörande sidoområde med dike, dikeskrön inklusive en mindre remsa utanför dikeskrön på båda sidor om körbanan. Ansökan görs enklast på Trafikverkets hemsida:

<https://bransch.trafikverket.se/tjanster/ansok-om/tillstand/Ansok-om-ledningsarenden-inom-vagområdet/>

Placeringen av stolpar, stag och ledningar vid väg ska följa Trafikverkets publikation 2017:227 "Ledningsarbete inom det statliga vägområdet", som finns på denna sidan:

<https://bransch.trafikverket.se/tjanster/ansok-om/tillstand/Ansok-om-ledningsarenden-inom-vagområdet/inför-ansokan-om-ledningsarende-vag/Dokument-ledningar/>

Ledningskorsningar ska utföras enligt: <https://puben.trafikverket.se/dpub/visa-dokument/e5a286f3-34ea-4f0c-9229-96bad7820f09> samt övriga dokument som anges på Trafikverkets hemsida om ledningskorsningar.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Mot nu varande kunskapsläge kommer inga stolpar att överstiga 20 m i markhöjd. Det är först i detaljprojekteringen det skulle kunna framgå att någon stolpe kommer att behöva vara högre än 20 meter. Om så skulle bli aktuellt kommer ansökan om flyghinderanmälan att upprättas.

3.3 Organisationer

Inga organisationer har inkommit med yttrande

3.4 Företag

Geomatikk skriver att de hänvisar till nätägarna i denna fråga.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet.

3.5 Fastighetsägare och allmänhet

Fastighetsägare till [redacted] skriver att: With regard to the possible different routes of the power line shown in the map, we clearly favor Alternative A. This passes by our house [redacted] with the most distance and (in our opinion) does not affect any other residential buildings in a decisive way. The Alternative A1 would pass by our house just about 200 m and is therefore vehemently rejected by us. This would lead to a significant reduction of the quality of living and also negatively affect the value of our property.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet. Förordat alternativ kommer är fortsatt alternativ A. Mot nu varande kunskapsläge finns inte skäl att istället gå på alternativ A1, Ellevio vill dock förtydliga att alternativ A1 är dock inte förkastat i helhet och kan komma att utredas närmre om skäll för detta uppstår.

Fastighetsägare till [redacted], skriver att härmed invänder jag mot den planerade sträckningen av ny 145 kV-ledning i Hagfors kommun. I syfte att minska byggkostnaden har ledningen in planen dragits kortast möjliga väg över skyddsvärda områden samt alldeles för nära min gård som min fru och jag bor på permanent och året runt ([redacted]).

Jag vill också gärna påpeka att

- några mera inbegående terrängbesök kan inte har gjorts innan då projektledaren som jag pratade med på samrådsmöte i Hagfors 22/2 varken kände till strövstigarna i området eller att vår gård är bebodd

- det kan inte vara fråga om en samhällsnyttig anläggning då ledningens syfte är endast att förse Uddeholm AB med el

Slutligen vill jag också påpeka att den planerade sträckningen (både alternativ A och alternativ B) genom kommunens främsta friluftsområde Vågbacken ([redacted]) gör ett orimligt stort intrång på friluftslivet i området, bl.a. genom att kraftledningsgator förstör orienteringsvärdet på ett av den lokala orienteringsklubbens främsta ungdomsträningsområden.

Samrådsunderlaget är således både inkorrekt och ofullständigt vilket vid behov kommer att inlämnas till Mark- och Miljödomstolen.

Jag bifogar en skiss där jag som alternativ till sträcka A har ritat in en sträckning som 1. utnyttjar den befintliga kraftledningsgatan bättre, 2. inte påverkar fågeldammen som anlades av markägaren för ca 30 år sedan och som bebos av ett tranpar varje år och 3. inte påverkar det påtagliga naturvärdet i bäcken som går i dalgången mellan Hammarberget och Gastberget.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet och har justerat sträckningen så långt det är möjligt enligt bifogat förslag. Genom att alternativ B valts för att hitta lämpligaste sträckning norr om Vågbacken, både för att hålla så stort avstånd som möjligt till bergtäkten utan att ta skjutbanan i anspråk men också för att terrängen är mer lämplig i alternativ B för den del som förordats.

I förlängningen norrut från alternativ B förordas en sträckning som ansluter rakt mot befintlig ledningsgata. Det gör att fågeldammen som nämns undviks och att ledningen kommer längre från huset. En breddning av befintlig ledningsgata för att ge plats åt denna ledning bedöms medföra minsta möjliga intrång på omgivningen.

Fastighetsägare till [redacted] skriver att hen förordar med bestämdhet alternativ A (röd). Skälen är att alternativ A i sin helhet har en oförarglig sträckning med närmare till farbara vägar efter hela sträckningen än alternativ B. Föredömligt långt från närboende och avservärt kortare än alternativ B. Ur skoglig och jaktsynpunkt ingen skillnad inte heller för det rörliga friluftslivet. Båda alternativen berör Vågbackens fritidsområde på ett likvärdigt sätt (areellt). Som sagt, alternativ A är att föredra.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet och delar fastighetsägarens uppfattning.

Fastighetsägare till [redacted], skriver att våra fastigheter [redacted] och [redacted] är enligt ert Samrådsunderlag belägna i området. Vi vill ta tillfället i akt att dela med oss av våra synpunkter och farhågor om de olika förslagen.

I grund och botten förstår vi behovet av att bygga en ny kraftledning. Vi är dock mycket kritiska till de föreslagna placeringarna i närheten av våra fastigheter och kommer därför med ytterligare ett förslag som vi också redovisade vid samrådsmötet den 22 februari 2023.

Vi ser ett märkbart ekonomiskt hot för oss som fastighetsägare i era planer. Vi har för avsikt att använda husen som permanentboende. Vi planerar även att utöka utbudet för semesterboende på Dammhugster. En ny kraftledning som är för nära och framför allt synlig ger negativ effekt. Vi ser att våra möjligheter att hyra ut till fritidsboende kraftigt reduceras om kraftledningarna blir fler och för nära våra fastigheter.

För oss är även frågor om hälsoaspekter av utbyggnaden av kraftledningarna viktiga.

Ert förslag A1, gul markering, är helt uteslutet eftersom våra hus då skulle omges av en kraftledning på tre sidor.

Ert förslag A, röd markering och B, blå markering är också problematiska för oss eftersom kraftledningarna förgrenar sig till höger om vägen sydost om Dammhugster och Storslätten. Kraftledningarna skulle därmed enligt förslaget korsa vägen två gånger på olika ställen. Förslaget innebär även att en stor del intakt skog behöver avverkas, se foto 1 och 2. Detta skulle även vara en visuellt sett ofördelaktig lösning.

Vi föreslår därför att kraftledningen grenas av på vänster sida av vägen istället. Enligt vår mening skulle de topografiska förhållandena vara mycket bättre vid en sådan lösning, se foto 3.

Vårt förslag presenterades vid Ellevios samrådsmöte den 22 februari 2023. Företrädarna från Ellevio blev positivt överraskade och bad oss presentera detta förslag, se karta 1 med föreslagen sträckning i svart färg.

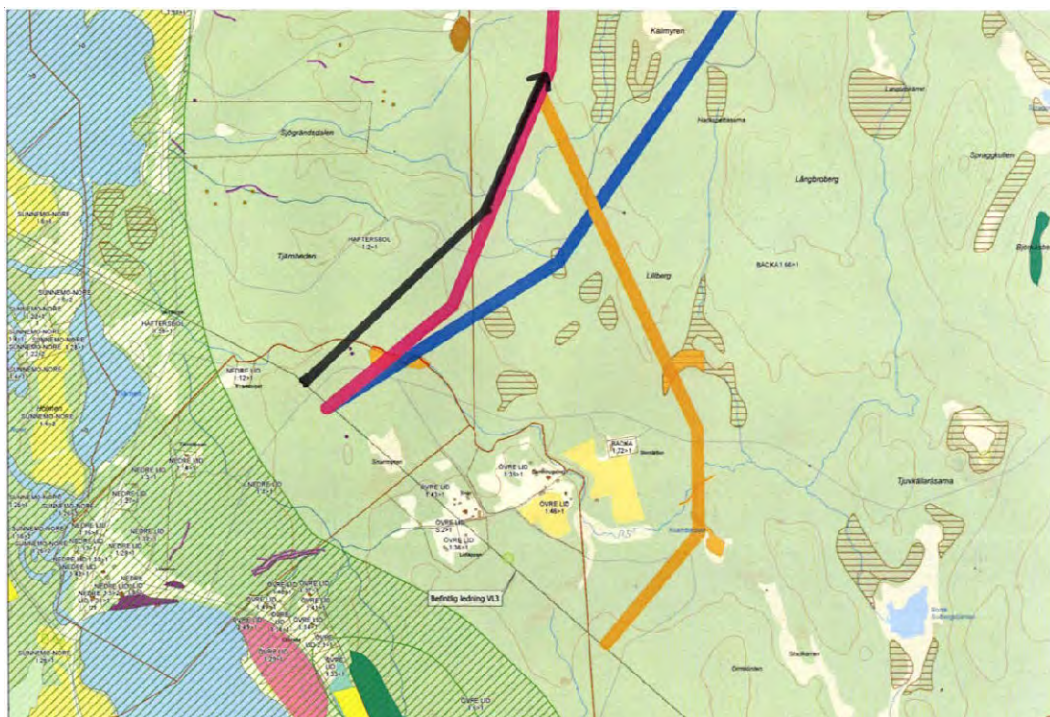

Bild: Fastighetsägares till Övre Lid 1:35 och 1:46 förslag

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet och för förslaget om justering av sträckningen. Ellevio har valt att gå vidare med stråk A eftersom övriga alternativ kommer närmare bostadshus. Tyvärr är ert föreslagna alternativ inte tekniskt lämpligt då det skulle innebära en anslutning i en vinkelstolpe. Avgreningen bör ske i ett rakt ledningsspann och då är alternativ A mest lämpligt.

2023-103558-0001

2023-08-14